IN-vicum. Programa anual de actividades de cultura científica

Investigador/s principal/s: Marta Flórez
Investigador/s participant/s: Josep M. Palet, Gilbert Frigola, Ana Gallego
Dates: 01/10/2025 - 30/09/2026

Finançament: FECYT, Programa anual de actividades UCC+i (FCT-24-21375)

L'objectiu marc del programa IN-Vicum és materialitzar un salt qualitatiu en els **processos de valorització del coneixement cap a la societat**. Portar simbòlicament la investigació "als carrers", entesos aquests com a entorns físics (espais públics, centres culturals, educatius), però també com a espais virtuals de masses (xarxes socials, plataformes on-line, etc.).

IN-Vicum reformula i amplia la proposta divulgativa del centre, articulant-la amb les línies de treball de la nostra UCC: la divulgació, l'assessorament i la formació del personal investigador i l'anàlisi dels processos de difusió social de la R+D+I.

Detallem el programa d'activitats complet:

Activitat 1. Viu l'ICAC! Activitats divulgatives en el marc de Tarraco Viva

L'ICAC ha desenvolupat diverses activitats de divulgació científica i participació ciutadana per apropar la recerca arqueològica a públics diversos, especialment a través de formats audiovisuals, experiències participatives i nous recursos educatius.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

- **ICAC i Acció! – Cicle de documentals arqueològics FICAB Itinerant**
  En el marc de Tarraco Viva 2026, es van organitzar quatre sessions gratuïtes de cinema arqueològic (11, 14, 18 i 21 de maig), en col·laboració amb el FICAB Itinerant. L'activitat es va ampliar amb dues sessions especials al Festival Gollut de Ribes de Freser (4 i 24 de juliol), fet que va permetre arribar a nous públics i ampliar l'abast territorial de la iniciativa.

  LLEGEIX LA NOTÍCIA TARRACO VIVA

  LLEGEIX LA NOTÍCIA FESTIVAL GOLLUT

- **Premis Odissea**
  En col·laboració amb l'APLEC, l'ICAC va participar en els Premis Odissea, celebrats el 19 de maig en el marc de Tarraco Viva. La tradicional visita arqueològica es va transformar en un taller de creació audiovisual amb telèfons mòbils, vinculat a la iniciativa #ArqueoVibes. Hi van participar 19 alumnes i 4 docents de dos centres educatius, que van crear vídeos divulgatius sobre el patrimoni romà de Tarragona.

  A més, es va elaborar un dossier didàctic de #ArqueoVibes per als centres participants en la jornada Un dia a Tarraco. La cerimònia de lliurament dels premis va reunir 468 estudiants de secundària i batxillerat de Catalunya.

- **Visibilitat de la UCC+i i participació ciutadana**
  Davant la impossibilitat de participar en la mostra d'entitats de Tarraco Viva, es van

impulsar altres accions de divulgació:

– Nit Europea de la Recerca: presentació de «L'Arxiu Secret d'Arabinus», un taller inspirat en els escape rooms per descobrir les inscripcions romanes de Tàrraco. L'estand de l'ICAC va rebre 2.437 visitants i 228 infants van participar en el taller.

LLEGEIX LA NOTÍCIA

– Cap de setmana arqueològic al Ripollès: organització d'una xerrada, un cinefòrum i un itinerari arqueològic pels jaciments de Coma de Vaca, amb una trentena de participants.

– Difusió de la UCC+i: distribució de materials divulgatius del projecte IN-Vicum i presentació de la unitat a l'alumnat del Màster Interuniversitari en Arqueologia Clàssica Aplicada (MACA), amb 23 estudiants participants.

- Projecte «Il·lustrem l'arqueologia»
  Com a acció complementària, la UTIS-UCC+i va coordinar la creació de sis infografies il·lustrades sobre diferents projectes i àmbits de recerca de l'ICAC. La iniciativa, desenvolupada amb sis il·lustradors professionals i diversos equips de recerca, va permetre transformar continguts científics complexos en recursos visuals accessibles per a públics no especialitzats.

  El projecte també va explorar noves metodologies de comunicació científica basades en la col·laboració entre investigadors i artistes, dins l'enfocament ACTS (Art, Ciència, Tecnologia i Societat).

LLEGEIX LA NOTÍCIA

Activitat 2. #ArqueoVibes. Connectant amb el patrimoni arqueològic de proximitat

L’ICAC ha impulsat la primera edició de #ArqueoVibes, una iniciativa experimental de ciència ciutadana que utilitza les xarxes socials i la creació audiovisual per apropar la ciutadania al patrimoni arqueològic.

La campanya va aconseguir 5.693 visualitzacions durant la promoció inicial, tot i que la participació directa va ser inferior a l’esperada. Per això, es va adaptar la metodologia incorporant l’alumnat del MACA i els Premis Odissea, fet que va permetre generar nou vídeos originals i assolir un total de 13.913 visualitzacions a Instagram i X.

L’experiència ha permès validar noves metodologies de divulgació i participació, especialment entre els joves, i ha aportat aprenentatges per a futures edicions, que evolucionaran del format de concurs cap a una campanya oberta de ciència ciutadana.

LLEGEIX LA NOTÍCIA

Activitat 3. Toquem Pedra. El pòdcast sobre arqueologia clàssica

En el marc d’IN-Vicum, l’ICAC ha renovat i actualitzat la seva col·laboració amb Tarragona Ràdio, transformant el tradicional espai Toquem Pedra en una proposta més narrativa i transversal: Toquem Pedra. Arqueologia en Ruta!. El nou format connecta la recerca arqueològica amb àmbits com la història, la literatura, la música i el paisatge.

Els marbres del Puy-de-Dôme, viatge emblemàtic al cor de la regió d’Auvèrnia

Abdera i els paisatges de la colonització grega

París: viatjant entre arqueologia, antropologia i foc

Durant aquesta primera edició s’han produït sis peces radiofòniques, combinant tres episodis del nou format, dos programes especials d’entrevista i una col·laboració amb SER Catalunya al programa Llapis de Memòria, que ha ampliat la projecció de l’ICAC més enllà de l’àmbit local.

També s'ha impulsat una línia d'accessibilitat amb l'elaboració d'un material adaptat a Lectura Fàcil i una locució del capítol dedicat a Abdera, en col·laboració amb l'Associació Lectura Fàcil.

LLEGEIX LA NOTÍCIA

ESCOLTA EL CAPÍTOL:

Codi QR accés a l'àudio Lectura Fàcil – Abdera

En conjunt, el projecte ha permès renovar un recurs de divulgació consolidat, ampliar-ne els públics i explorar nous formats de comunicació científica més accessibles i transversals.

Activitat 4. Arqueologia que transforma. Programa formatiu per al personal investigador

En el marc d'IN-Vicum, l'ICAC ha impulsat un programa formatiu per reforçar les competències del personal investigador en transferència del coneixement, participació ciutadana, impacte social i cultura científica.

Una de les principals accions ha estat la Jornada sobre Divulgació Inclusiva en Arqueologia i Patrimoni Cultural, celebrada el novembre de 2025, que va reunir especialistes i entitats per abordar l'accessibilitat en la divulgació científica. Com a resultat, es van elaborar una relatoria gràfica i una guia bàsica de bones pràctiques en accessibilitat.

LLEGEIX LA NOTÍCIA

Paral·lelament, s'ha creat el programa Arqueologia que transforma, que ha donat lloc a tres càpsules audiovisuals formatives sobre transferència del coneixement, participació ciutadana i Living Labs, i impacte social de la recerca.

ACCÉS A LES CÀPSULES FORMATIVES

En conjunt, l'activitat ha generat recursos formatius accessibles i reutilitzables per incorporar progressivament aquestes competències a la pràctica investigadora de l'ICAC.

Activitat 5. ArqueoEscena. Nous llenguatges per a la transferència del coneixement

L'ICAC ha impulsat ArqueoEscena, una iniciativa innovadora que combina arqueologia i arts escèniques per apropar la recerca a nous públics. En col·laboració amb la companyia Routart, s'ha creat l'espectacle participatiu ArqueoEscena. Misterios del pasado, que combina teatre, humor, música i jocs d'investigació arqueològica.

L'obra s'ha validat mitjançant dues experiències: una prova pilot amb 102 alumnes de primària a Barcelona (novembre de 2025) i l'estrena oficial, el juny de 2026, davant de més de 60 persones, principalment famílies. També s'han elaborat una guia pedagògica i una infografia il·lustrada per complementar l'activitat.

El projecte ha demostrat el potencial de les arts escèniques com a eina de divulgació científica i transferència del coneixement. A més, ha generat un nou producte cultural que Routart ha incorporat al seu catàleg per difondre'l en circuits educatius i culturals.

LLEGEIX LA NOTÍCIA

Finalment, l'experiència ha tingut continuïtat en l'àmbit de la recerca, amb una comunicació al congrés CoDi 2026 i la publicació d'un article científic sobre el projecte, consolidant una nova línia de treball de l'ICAC que connecta art, ciència i societat.